కథా కౌముది

అపూర్వచిత్ర (సినీ నిర్మాణ సంస్థ) సహకారంతో కౌముది - రచన నిర్వహించిన కథల పోటీలో సాధారణ ప్రచురణకు ఎంపికైన కథ.

కృష్ణలంక

పాలెపు బుచ్చిరాజు

రాంరెడ్డి కృష్ణలంక ఊళ్ళోకల్లా మోతుబరి. ఊరికి పంచాయితీ, ప్రెసిడెంటు, మెంబర్లూ ఉన్నా, అవన్నీ నామమాత్రమే. రాజ్యం చేసేది రాంరెడ్డే అంటే అతిశయోక్తికాదు. కృష్ణలంక జనాభా అంతా కలిపి ఆరువేలకి పైన ఉండరు. వాళ్ళలో చాలా మంది సన్నకారు, చిన్నకారు రైతులు. ఒక్క రాంరెడ్డికి మాత్రమే ఆ ఊళ్ళో, వందెకరాల మాగాణి భూమి ఉందన్న విషయం, లంకంత ఇంట్లో, వరసగా కబంధుల్లా నిలబడిన గాదెల్ని చూస్తే అర్థం అవుతుంది. అవెప్పుడూ అంచుల వరకూ, ధాన్యంతో నిండివుంటాయి. ఓ ప్రక్కనుంచి, ధాన్యం బస్తాలు మార్కెట్టుకి మళ్ళించి, డబ్బు సంచులు నింపుకొస్తూనే ఉంటాడు. మళ్ళీ, రెండోపంటకీ, మూడోపంటకీ, ఈ గాదెలు నిండుతూనే ఉంటాయి. రెడ్డికి డబ్బు యావ మెండు. నోట్ల కట్టల్ని, గోనెసంచుల్లో, మూతులు బిగించి కట్టి లెక్కచూసుకుని మురిసిపోతూ ఉంటాడు.

ఆ డబ్బు తెచ్చిపెట్టిన హోదా, దర్పం అతన్ని ఊళ్ళో అందరికన్నా పైమెట్టు మీదకెక్కించాయి. మిగతా విషయాలెలా ఉన్నా డబ్బు విషయంలో మాత్రం రెడ్డి కరాఖండీగా ఉంటాడు. దానికోసం అతనెంత పనైనా చేయడానికి వెనుకాడడు. అందుకే, అతనంటే, ఊళ్ళో అందరికీ భక్తిభావం కంటే, భయమే ఎక్కువ.

ఒక్కడున్నాడు. వాడిపేరు సీతయ్య. వాడికి మాత్రం రాంరెడ్డి అంటే భయమూ, భక్తీ కూడా ఉన్నాయి. నమ్మినబంటు. అది తాతల కాలం నుంచీ, పారంపర్యంగా వస్తున్న ఆచారం. సుమారుగా ఇద్దరూ ఒకవయసు వాళ్ళే. ఊరిబడిలో కలిసి ఆ, ఆలు దిద్దినవాళ్ళే. కలిమిగల రాంరెడ్డికి కలిసొచ్చి, పట్నం వెళ్ళి చదువుకొచ్చాడు, లేచి సీతయ్య లేమిలో మిగిలిపోయాడు. తాతలూ, తండ్రులూ ఆ కుటుంబానికి చేసిన సేవలు, తలుచుకుని, అదే విశ్వాసంతో, రాంరెడ్డికి కుడిభుజం అయ్యాడు. రెడ్డి ఎక్కడికెళ్ళినా, సీతయ్య కుక్కలా వెంట ఉండవలసిందే వాడిని నమ్మినట్టు రెడ్డి ఇంట్లో వాళ్ళని కూడా నమ్మడు. మానసికంగా సగం బలం డబ్బుదయితే, శారీరకంగా సగం బలం సీతయ్యది రెడ్డికి.

అప్పనంగా డబ్బు సంపాదించే మార్గాలెక్కడున్నాయో, అక్కడుమాడు రెడ్డి. గ్రామీణ ఉపాధి పథకాలు ప్రభుత్వం, దారిద్ర్యరేఖకి అడుగున ఉన్నవారు సంక్షేమం కోసం ప్రారంభించింది. ఆడదానికి నూరు, మొగాడికి నూటయాభై రూపాయల కూలి రోజుకి. అలాంటి ప్రజల బ్రతుకులెంతో రాంరెడ్డికి బాగా తెలుసు. మహా అయితే, ఒక్కో కుటుంబానికి రోజుకి పాతిక రూపాయలుంటే కడుపు నిండిపోద్ది.

అలాంటిది అన్నేసి వందల రూపాయలు ఆళ్ళేం జేసుకుంటారు? ఆలోచించినకొద్దీ కన్ను కుట్టింది. కోట్లకొద్దీ గవర్నమెంటు మంచి గ్రాంటు వచ్చింది. రోజుకి వెయ్యిమంది పనిచేస్తున్నట్టు లెక్కలు రాయించేడు. అందులో సీతయ్య పేరు కూడా ఉంది. మిగతా అందరికీ, రూపాయికి అరవై పైసల చొప్పున కత్తిరించి తన బొక్కసం నింపుకున్నాడు. అధికారుల్నీ, సర్పంచినీ, మెంబర్లనీ తనతో చేర్చుకుని, వాళ్ళకి పారేసేది పారేసేడు. అదేమని అడిగే మొగాడెవడు? ఎవరైనా గట్టిగా మొరాయిస్తే, వాళ్ళమీదికి సీతయ్యని ఉసిగొల్పేవాడు. వాడెలాంటివాడంటే, యజమాని కోసం ప్రాణాలో, డబ్బో పట్టుకెళ్ళకుండా పోడు.

ఇందిరమ్మ ఇళ్ళ పథకంలో అసలే లేని ఇళ్ళకొచ్చిన డబ్బంతా కట్టలు కట్టలుగా రాంరెడ్డి ఇంటికే వచ్చి పడింది. వందెకరాలమీద రాబడి, పెద్దవేవో వస్తున్నాయికదా అని చిన్నవాటిని చిన్న చూపు చూసే మనిషికాదు అతను. చిన్నవాటిని కూడా కొట్టేయకపోతే, పెద్దవాటికి ఉనికే లేదని నమ్ముతాడు. ఆ మనిషి మారడు. అతని యావతీరదు.

ఊళ్ళో ముసలోళ్ళకి పెన్షను ఇస్తున్నారంటే, తన వయసు డెబ్భై రాయించేసుకున్నాడు - భర్త పోయినోళ్ళకిచ్చే భరణం జాబితాలో పెళ్ళాం పేరు రాయించేడు. అందరూ ముక్కుమీద వేలేసుకున్నారు. ఆ వేలు అలా ముక్కుమీదే ఉంది, ఇక్కడ రెడ్డి సంచుల్లో డబ్బు నింపుతూనే ఉన్నాడు. 'ఆళ్ళమొకం - ఆళ్ళకేం తెలుసు డబ్బు విలువ. అదే తెలిస్తే ఆళ్ళు పెజలెందుకవుతారు' అని జాలి పడతాడు తప్ప ఎప్పుడూ వాళ్ళని కోపగించుకోడు.

భరత దేశమ్మొక పాడియావు
నిరతము పిదుకు చుండ్రు పాలు
రక్తమ్ము చిందుచుండ స్వార్ధపరులు
పేదలేగలు నిస్సహాయులై చూచుచుండ

కృష్ణలంకు ప్రక్కనే బిరబిరా పారుతూ, బంగారు పంటలందించే కృష్ణమ్మ వందసంవత్సరాలుగా చదువుతోంది ఇలాంటి కథలు. మనిషి తప్పుచేస్తున్నాడు - దొంగతనాలు, దోపిడీలు చేస్తున్నాడు. హత్యలు చేస్తున్నాడు. సాటి మనిషిని మోసం, దగా చేస్తున్నాడు. అయినా శిక్ష పడడంలేదు. దానితో పాపపంకిలం వంటికి పూసుకుని మరీ విచ్చలవిడిగా తిరుగుతున్నాడు. సగటు మనిషికి శక్తిలేక అన్యాయాన్ని ఎదిరించి పోరాడ లేకపోతున్నాడు. నీతినియమాలకి నిలువ నీడలేకుండా పోయింది. ఆ తల్లి మాత్రం ఎంతకాలమని సహిస్తుంది? ఆమె కోపం కట్టలు త్రెంచుకు ప్రవహించింది. రాత్రికి రాత్రి ఊళ్ళూ, పూళ్ళూ ఏకం చేసింది. ఉద్రేకంతో పరవళ్ళు త్రొక్కింది. వందలకొద్దీ పొలాల్లో పంటలు గంగపాలయ్యాయి. నిన్నటి లక్షాధికారి నేడు భిక్షాధికారి అయ్యాడు. దానం చేసిన చేయి దానంకోసం చేయిచాచింది. అన్యాయం చేసిన వాళ్ళనీ, అన్యాయం సహించిన వాళ్ళనీ అందరినీ చుట్టబెట్టేసింది. అంతా బాధ్యులే. ఎవరిపైనా దయచూపలేదు. కృష్ణలంక ప్రజలంతా చెట్టుకొకరు, పుట్టకొకరు అయిపోయేరు. ఉవ్వెత్తున వరద వెన్నంటి వస్తుంటే, ఉన్నపాటున ప్రాణాలరచేత పట్టుకుని, పారిపోయారు. ఆ జలప్రళయంలో ఎన్నో అమాయిక జీవులు, పశువులు, పక్షులు బలైపోయాయి. బాలలూ, వృద్ధులూ కన్నుమూశారు - ఆస్తులు కొట్టుకుపోయాయి. బ్రతికి బయటపడినవారు నిరాశ్రయులై, ఎందుకు బ్రతికామా అని విలపించసాగారు. ఆ ప్రాంతాన్నంతా అంతులేని శోకం ముంచెత్తింది. అయిదు రోజులు ఆంధ్రదేశాన్ని అతలాకుతలం చేసి, శాంతించింది కృష్ణమ్మ. పోయినవాళ్ళుపోగా, పోయిన ఆస్థులుపోగా, మిగిలిన వాళ్ళ జీవితం దుర్భరం అయింది. నీరు తీసిన ఊరంతా, బాడి, బురద, కళేబరాలతో కంపుకొడుతోంది రాంరెడ్డి దురాగతాలలా. ఈ మూలా, ఆమూలా బాగుచేసుకుని, ఇళ్ళకి చేరారు జనం. కానీ ఏం తింటారు? ఏం తాగుతారు? ఏం మిగిలిందని?

సీతయ్యా వాళ్ళలో ఒకడే వాడి గుడిసె కూడా వరద ధాటికి కొట్టుకుపోయింది. నిలువునా కూలిపోయాడు. పెళ్ళాం బిడ్డలతో సహా, మెట్టప్రాంతాల్లో తలదాచుకుని, ప్రాణాలతో బ్రతికి బైటపడ్డాడు. అయిదోరోజున, వరద తగ్గుముఖం పట్టాక, ఆలనా పాలనా చూస్తారని, రాంరెడ్డి ఇంటికి వెళ్ళాడు. చిత్రం. ఆయింటికేం కాలేదు. ఇంట్లో వాళ్ళకీ ఏం కాలేదు. పాపీ చిరాయువంటే ఇదేనేమో!

లోపల గాదెల దగ్గర తనిఖీ చేస్తున్న రాంరెడ్డిని చూసి, చేతులెత్తి దణ్ణం పెట్టి, నిలబడ్డాడు. దగ్గరగా వెళ్ళి, భోరున ఏడుస్తూ, కాళ్ళమీదపడ్డాడు. మీరే రక్షించాలని మొరపెట్టుకున్నాడు.

ఒక్కడుగు వెనక్కి జరిగి, రాంరెడ్డి, "ఏరా! సీతిగా బతికిపోయినట్టున్నావే! కిట్టమ్మ నిన్ను ఎత్తుకుపోయిందనుకున్నాను" అంటూ భళ్ళున నవ్వాడు. తన తెలివితేటలకి మనసులోనే పొంగిపోతూ.

సీతయ్య దెబ్బతిన్నాడు. తనను చూసి, తన అవస్థని చూసి యజమాని జాలిపడతాడనుకున్నాడు. ఆపన్నహస్తం అందిస్తాడని ఆశించాడు - 'ఎలా ఉన్నావురా?' అని పలకరిస్తాడనుకున్నాడు - అంతా దానికి విరుద్ధంగా జరగడంతో, దిమ్మతిరిగిపోయాడు. ఆయన కర్కోటకుడని తెలుసు. దుర్మార్గుడని తెలుసు. కానీ, ఇంత అమానుషత్వమా? ఇంత కండకావరమా? వేలకి వేలు జనం అన్నమో రామచంద్రా అని హాహాకారాలు చేస్తుంటే, తనిక్కడ వికటట్టహాసం చేస్తాడా? ఏమూలనో మానవత్వం లేని మానవజన్మ ఉంటుందా! ఇంతకాలం పేదవారిని, బేలమనుషుల్నీ, అమాయకుల్నీ, తన తోటివారినీ దండించి, బెదిరించి డబ్బు గుంజి ఈయన సంచులు నింపావే, ఈరోజు చూడడానికేనా?

సీతయ్య మనసు విరిగిపోయింది. ఆశనిపాతానికి చెట్టుకొమ్మలా ఫెళఫెళా విరిగిపోయింది. అయినా ఆవేశపడలేదు నిదానంగా ఆలోచిస్తున్నాడు. సహాయం అర్థించి వచ్చినవాడిని, అవసరం తీర్చుకోవాలి. ఈ అపాయాన్ని ఉపాయంతో గట్టెక్కించుకోవాలి దానికి మార్గాలు తను రెడ్డి దగ్గర నేర్చుకున్నవే ఉన్నాయి.

అతని మానసిక క్షోభని గుర్తించే స్థితిలో లేడు రాంరెడ్డి. తనధోరణిలో చెప్పుకుపోతున్నాడు. "ఒరేయ్ ఇయ్యాల నుంచి నువ్విక్కడే ఉండు. ఊరంతా మునిగిపోయి, తిండిగింజలన్నీ నాశనమైపోయాయి. జనం మన గాదెల మీదికెగబడతారు. రెట్టింపు ధర పలుకుతాది. ఒక్క గింజ పొల్లుపోకుండా అప్పుడే డబ్బు చేసుకోవాల. రొక్కం డబ్బిచ్చినోడికే ధాన్యం."

అది వింటున్న సీతయ్య స్థాణువైపోయాడు. ఎంత నీతి నియమాలు లేకుండా మట్లాడుతున్నాడీయన. ఓ పక్కన అందరి కడుపులు ఆకలితో నకనకలాడిపోతుంటే, ఆ నిస్సహాయతని అనువుగా తీసుకుని వాళ్ళకడుపులు కొట్టాలని చూస్తున్నాడు. మనిషికి డబ్బుమీది వ్యామోహం ఎంతటి దౌర్జన్యానికి దారితీస్తుంది. ఇప్పటికే, ఏ ధాన్యం గాదిలో, ఎన్ని నోట్లకట్టల బస్తాలున్నాయో సీతయ్యకి తెలియందిగాదు. అవన్నీ నింపినవాడు వాడే ఇంకా ఎందుకీ కాపీనం? చస్తే ఇదంతా వెంట తీసుకుపోతాడా? ఈ రోజు కాస్త దయాగుణం చూపించి నలుగురిలోనూ మంచివాడనిపించుకుంటే అది మిగులుతుందికదా!

మౌనంగా ఆలోచిస్తూ నిలబడిపోయిన సీతయ్యని చూస్తూ, "ఏరా! మాట్లాడవు? నీ గంజి నీకు మిగులుద్దిలే. ఇంటికెళ్ళి గంజి తాగిరా - అప్పుడే జనం పోగడతున్నారు ధాన్యం కోసం" అని తొందరపెట్టాడు.

ఎక్కడిది ఇల్లు? ఎక్కడి గంజి? అసలేమైనా మిగిలిందా అని అడిగాడా? తన స్వార్థం మాత్రం చుసుకుంటున్నాడు. ఏం మనిషి? ఆ రోజుకి మనసు సరిపెట్టుకుని, వెనుదిరిగి వెళ్ళిపోయాడు సీతయ్య.

వీడి మతి వరదలో కొట్టుకు పోయిందని మరో విషపు నవ్వు నవ్వుకున్నాడు రాంరెడ్డి.

మర్నాడు ఊళ్ళో జనమంతా రాంరెడ్డి ఇంటికి తండోపతండాలుగా రాసాగారు. కానీ సీతయ్యజాడ మాత్రం ఎక్కడాలేదు. పోతే పోయాడులే అని వాడికోసం చూడకుండా, గాదెల్లోని ధాన్యం దింపించి, రెట్టింపు రేటుకి అమ్మసాగాడు రెడ్డి. రేటు గురించి జనం లెక్క చేయడంలేదు. అడిగిన డబ్బిచ్చి కొనుక్కుపోతున్నారు. వందలకి వందలు కోట్లు తెచ్చి, డబ్బిచ్చి కొనుక్కుపోతున్నారు. అవి దంచుకుని

అన్నం వండుకుని తింటున్నారు. ఒక రోజయింది, రెండు రోజులయ్యాయి. కృష్ణలంకే కాదు పొరుగూర్లనుంచి కూడా జనం ప్రవాహంలా వచ్చి ధాన్యం తెగేసి కొనుక్కుపోతున్నారు. చిత్రం ఏమిటంటే బీదాబిక్కీ కూడా ప్రాధేయపడకుండా, రొక్కం ఇచ్చి కొంటున్నారు.

అసలు రాంరెడ్డి వేసిన ఎత్తువేరు. వీళ్ళ ఆస్తులెలాగూ నీళ్ళపాలయ్యాయి కదా, డబ్బులెక్కడి నుంచి వస్తాయి? అడిగిన వాళ్ళందరి దగ్గరా అరువుకి బదులు, అప్పు పత్రాలు రాయించుకుని, ఆ మేరకు వాళ్ళ పొలాలు రాయించేసుకుందామని. దానితో మరో పాతిక ఎకరాలైనా తన భూమి విస్తీర్ణం పెరుగుతుందని. మొదట్లో, ఏముందిలే, ఒకరోజుకంటే ఎక్కువ డబ్బిచ్చికొనే స్తోమతు ఎవడి దగ్గరుందని, ఈ కాస్తా కూడా ఏ సేవా సంఘాలో దయా దాక్షిణ్యాలతో ఇచ్చిన డబ్బు అయివుంటుందని, ఉపేక్షించాడు. కాని, మూడోరోజుకల్లా ఈ రహస్యం ఏమిటా? అని మనసు పీకసాగింది. ఇలా మొలకెత్తిన అనుమానం పెనుభూతం అయింది. ఉప్పెనలా కొట్టుకొచ్చింది. వెన్నెముకలో ఎక్కడో కలుక్కుమంది. కానీ అది అబద్ధం అనుకున్నాడు. అంతటి సాహసమా? అది అసంబద్ధం. ఆలోచించిన కొద్దీ పిచ్చెక్కిపోతోంది రాంరెడ్డికి.

ఆ రోజు చీకటి పడగానే, తానొక్కడే స్వయంగా ఆ గాదెలోకి దిగాడు. అదే ఆ గాదె అని రాంరెడ్డికి కాక, మరొక్కడికే తెలుసు. ఆ విషయం రాంరెడ్డికి తెలుసు. అందులో దాచిన, నోట్ల కట్టలున్న గోనె బస్తాలు మాయం. రాంరెడ్డికి గుండె ఆగినంతపనైంది. అవెన్ని కోట్లుంటాయో మళ్ళీ లెక్కేస్తేగాని, అతనికే తెలియదు. అంతటి ఘోరాన్ని అతడూహించలేదు. "అమ్మ సీతిగా! ఎంతపనిచేశావురా!" అనుకున్నాడు.

మూడోనాడుదయం, సీతయ్య శవం ఊరిచివర నేలనూతిలో తేలింది. ఊరు ఊరంతా ఏడిచి గగ్గోలు పెట్టింది. ప్రతి మనిషీ, తమ కుటుంబంలో ఒక వ్యక్తిని పోగొట్టుకున్నట్టు విలపించాడు. ఆ రోజు ఏ ఇంట్లోనూ పొయ్యిలో పిల్లి లేవలేదు. అంత పెద్ద ప్రళయం వస్తే ఏమీ కాలేదు వాడికి. అంతా అయిపోయాక చిన్న గోతిలో పడి చచ్చిపోయాడు. 'అదే భగవంతుడి లీల' అని వాపోయారంతా. ఇలాంటి సమయాల్లో తప్పించుకోవడానికి భగవంతుడు బాగా కలిసొస్తాడు సామాన్య ప్రజానీకానికి.

ఎందరికో, ఎవరిమీదో అనుమానం ఉంది. అది సహజమైన చావు కాదని గట్టి నమ్మకముంది. దుఃఖాన్ని లోలోపలే దిగమ్రింగుకున్నారు వారంతా. ఎవరికి ధైర్యం? ఎద చెప్పిన కబురు ఎరుక చెప్పడానికి? కారణాల్ని విస్మరించారు. కారణ జన్ముడని సీతయ్యని కీర్తించారు. ఆపదలో ఆదుకున్న భగవంతుడికి మనసులోనే కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నారు. సీతయ్య చచ్చిపోయి కూడా వాళ్ళ హృదయాల్లో చిరంజీవి అయ్యాడు.

ఎవరుండిపోతారు? రాంరెడ్డి పోతాడు. అసలుండీ పోయినవాడే అతను. ఆ డబ్బూ, ఆస్తీ తనతో తీసుకుపోతాడా? రాజులూ రాజ్యాలే పోయాయి. వారేరీ? ఈ భూమి మీద పేరైనా ఉందా? ఉండనక్కర్లేదు - 'పోయాడు. మంచిదైంది' అనిపించుకోకుండా ఉంటే చాలు.

Click here to share your comments on this story